

Verordening 217 – **Concept aangeboden aan de Provinciale Staten**

Controleverordening Randstedelijke Rekenkamer

De Randstedelijke Rekenkamer besluit:

overwegende dat:

- op grond van de wet van 2 juli 2003, Stb. 2003, 314 de artikelen 216 en 217 Provinciewet van overeenkomstige toepassing zijn

gelet op:

- artikel 20 van de **Gemeenschappelijke Regeling Randstedelijke Rekenkamer**;
- artikel 217 Provinciewet;

vast te stellen de hierna volgende verordening voor de controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie van de Randstedelijke Rekenkamer (Controleverordening Randstedelijke Rekenkamer).

15 december 2005

Randstedelijke Rekenkamer voornoemd,
De directeur/bestuurder

Controleverordening Randstedelijke Rekenkamer

Artikel 1. Definities

In deze verordening wordt verstaan onder:

- rekenkamer: het gemeenschappelijk orgaan, zoals beschreven in artikel 2 van de Gemeenschappelijke Regeling Randstedelijke Rekenkamer
- directeur: de directeur/bestuurder van de Randstedelijke Rekenkamer zoals bedoeld in de artikelen 4 en 6 van de Gemeenschappelijke Regeling Randstedelijke Rekenkamer
- accountant: een door de rekenkamer aangewezen:
  - registeraccountant of
  - accountant-administratieconsulent met een aantekening in het inschrijvingsregister als bedoeld in artikel 36, lid 3, Wet op de Accountant-Administratieconsulenten of
  - organisatie waarin voor de accountantscontrole bevoegde accountants samenwerken belast met de controle van de in artikel 201 Provinciewet bedoelde jaarrekening.
- accountantscontrole: de controle van de in artikel 201 Provinciewet bedoelde jaarrekening uitgevoerd door de door De Rekenkamer aangewezen accountant van:
  - het getrouwe beeld van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten en de grootte en samenstelling van het vermogen;
  - het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten en balansmutaties;
  - het in overeenstemming zijn van de door de Rekenkamer opgestelde jaarrekening met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels bedoeld in artikel 190 Provinciewet;
  - de inrichting van het financieel beheer en de financiële organisatie gericht op de vraag of deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken;
  - onrechtmatigheden in de jaarrekening;
  - de nadere regels die bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden gesteld op grond van artikel 217 lid 6 Provinciewet.
- rechtmatigheid in het kader van accountantscontrole: het overeenstemmen van het tot stand komen van de financiële beheershandelingen en de vastlegging daarvan met de relevante wet- en regelgeving, zoals bedoeld in het Besluit accountantscontrole provincies en gemeenten.
- deelverantwoording: een ten behoeve van de verslaglegging opgestelde verantwoording van een afzonderlijke organisatie-eenheid binnen de Randstedelijke Rekenkamer organisatie waarvan de verantwoording onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Artikel 2. Opdrachtverlening accountantscontrole

1. De accountantscontrole van de jaarrekening als bedoeld in artikel 217 lid 2 Provinciewet, wordt opgedragen aan een door de Rekenkamer aan te wijzen accountant.
2. De Rekenkamer stelt voor de aanbesteding van de accountantscontrole het programma van eisen vast. In het programma van eisen worden voor de jaarlijkse accountantscontrole opgenomen:
  - a. de toe te passen goedkeuringstoleranties en eventueel afwijkende rapporteringstoleranties bij de controle van de jaarrekening;
  - b. de eventueel apart te controleren deelverantwoordingen en de daarbij toe te passen goedkeuringstoleranties en eventuele afwijkende rapporteringstoleranties;
  - c. de inrichtingseisen voor het verslag van bevindingen;
  - d. de uit te voeren tussentijdse controles;
  - e. de frequentie en inrichtingseisen van de aanvullende tussentijdse rapportering;En voor ieder afzonderlijk te controleren begrotingsjaar:
  - f. de posten van de jaarrekening en eventuele deelverantwoordingen met bijbehorende afwijkende rapporteringstoleranties, waaraan de accountant bij zijn controle specifiek aandacht moet besteden;
  - g. de Randstedelijke Rekenkamer functies en of organisatieonderdelen met bijbehorende afwijkende rapporteringstoleranties, waaraan de accountant bij zijn controle specifiek aandacht moet besteden.
3. De Rekenkamer heeft de mogelijkheid aanvullende opdrachten aan de accountant te verstrekken naast de controle van de jaarrekening.

Artikel 3. Informatieverstrekking door de Directeur

1. De Directeur is verantwoordelijk voor de samenstelling van de jaarrekening conform de geldende interne - en externe wet- en regelgeving en overlegt deze aan de accountant voor controle.
2. De Directeur draagt er zorg voor dat alle aan de jaarrekening ten grondslag liggende verordeningen, nota's, collegebesluiten, deelverantwoordingen, administraties, plannen, overeenkomsten, berekeningen e.d. voor de accountant ter inzage liggen en goed toegankelijk zijn.
3. Bij de jaarrekening bevestigt de Directeur schriftelijk aan de accountant, dat alle haar bekende informatie van belang voor de oordeelsvorming van de accountant is verstrekt.
4. De Directeur overlegt de gecontroleerde jaarrekening samen met de accountantsverklaring en het verslag van bevindingen voor uiterlijk 15 juli na het verslagjaar aan Provinciale Staten van de vier deelnemende provincies.

Artikel 4. Inrichting accountantscontrole

1. De accountant bepaalt binnen het kader van de opdrachtverlening de wijze, waarop de accountantscontrole wordt ingericht alsmede de aard en de omvang van de daarbij behorende werkzaamheden.
2. De accountant bepaalt binnen het kader van de opdrachtverlening de frequentie van de uit te voeren controles. De accountant kan de controlewerkzaamheden zonder voorafgaande kennisgeving uitvoeren.

Artikel 5. Toegang tot informatie

1. De accountant is bevoegd tot het opnemen van alle kassen, waardepapieren en voorraden en het inzien van alle boeken, notulen, brieven, computerbestanden en overige bescheiden, waarvan hij inzage voor de accountantscontrole nodig oordeelt. De Directeur draagt er zorg voor dat de accountant voor de uitvoering van zijn controlewerkzaamheden een onbelemmerde toegang heeft tot alle kantoren, magazijnen, werkplaatsen, terreinen en informatiedragers van de Randstedelijke Rekenkamer.
2. De accountant is bevoegd om van alle medewerkers mondelinge en schriftelijke inlichtingen en verklaringen te verlangen die hij voor de uitvoering van zijn opdracht denkt nodig te hebben. De Directeur draagt er zorg voor, dat de desbetreffende medewerkers hieraan hun medewerking verlenen.
3. De Directeur draagt er zorg voor, dat alle onderdelen van de Randstedelijke Rekenkamer zijn gehouden de accountant alle informatie te verstrekken, opdat de accountant zich een juist en volledig oordeel kan vormen over de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties en het gevoerde beheer en over de getrouwheid van de daarover verstrekte informatie.

Artikel 6. Overige controles en opdrachten

Voor zover nodig kan de Directeur de aangewezen accountant of een andere accountant opdracht geven tot het uitvoeren van specifieke werkzaamheden met betrekking tot de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid voor zover de onafhankelijkheid van de accountant daarmee niet in het geding komt.

Artikel 7. Rapportering

1. Indien de accountant bij een controle afwijkingen constateert die leiden tot het niet afgeven van een goedkeurende verklaring, meldt hij deze terstond schriftelijk aan de Directeur.
2. In aanvulling op het in de wet voorgeschreven verslag van bevindingen worden afwijkingen en tekortkomingen die geen aanleiding geven tot het niet afgeven van een goedkeurende verklaring aan de Directeur meegedeeld.
3. De accountantsverklaring en het verslag van bevindingen worden door de accountant aan de Directeur voorgelegd met de mogelijkheid voor de Directeur om op deze stukken te reageren.

Artikel 8. Managementletter

1. Jaarlijks wordt door de accountant een managementletter opgesteld waarin hij of zij een oordeel geeft over de beheersstructuur van processen dan wel een oordeel over het proces dat is gepland om te komen tot een adequate beheersing.
2. De samenvatting van de managementletter, de zgn. bestuurssamenvatting of boardletter, wordt met de Directeur besproken.

Artikel 9. Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking per 1 januari 2006, met dien verstande dat zij van toepassing is op de accountantscontrole van de jaarrekening (en deelverantwoordingen) over het verslagjaar 2005 en later.

Artikel 10. Citeertitel

Deze verordening kan worden aangehaald als "Controleverordening Randstedelijke Rekenkamer".

Toelichting op de artikelen

Artikel 2. Opdrachtverlening accountantscontrole

Een bevoegd accountant voor de controle van de jaarrekening is een registeraccountant, een accountant-administratieconsulent met een aantekening in het inschrijvingsregister als bedoeld in artikel 36, lid 3 Wet op de Accountant-Administratieconsulenten of een organisatie waarin voor de accountantscontrole bevoegde accountants samenwerken. Artikel 217, lid 7 van de Provinciewet zegt, dat de bevoegde accountant in dienst van de Randstedelijke Rekenkamer kan worden aangesteld. De benoeming, schorsing en het ontslag van de accountant dient door de Randstedelijke Rekenkamer te geschieden.

Artikel 2 van de verordening regelt de aanwijzing door de Randstedelijke Rekenkamer van de accountant en de opdrachtverlening van de accountantscontrole van de jaarrekening.

In het tweede lid wordt ingegaan op de inhoud van het programma van eisen dat voor de aanbesteding wordt opgesteld. Voor de accountantscontrole geldt het Besluit accountantscontrole provincies en gemeenten dat krachtens artikel 217, lid 6 van de Provinciewet door de minister is vastgesteld. Het Besluit accountantscontrole provincies en gemeenten bevat onder andere regels voor de goedkeuringstoleranties voor de accountantsverklaring en de rapporteringstoleranties voor het verslag van bevindingen. Het begrip goedkeuringstolerantie geeft de kwantitatieve grens aan voor het wel of niet afgeven van een goedkeurende accountantsverklaring. De goedkeuringstolerantie is het bedrag dat de som van fouten in de jaarrekening of onzekerheden in de controle aangeeft, die in een jaarrekening maximaal mogen voorkomen, zonder de bruikbaarheid ervan voor de oordeelsvorming door de gebruikers aan te tasten.

Een goedkeuringstolerantie is een tolerantie voor fouten in de jaarrekening of onzekerheden in de controle in de vorm van een percentage van de totale lasten van de Randstedelijke Rekenkamer (de omvangsbasis). De goedkeuringstoleranties worden door de accountant gehanteerd ten behoeve van zijn oordeelsvorming over de jaarrekening in z'n geheel. In het Besluit accountantscontrole worden maximale percentages voor de goedkeuringstoleranties gegeven (1% voor fouten in posten van de jaarrekening en 3% voor onzekerheden in de controle). Dat wil zeggen dat de som van fouten respectievelijk onzekerheden maximaal het bedrag mag bereiken dat overeenkomt met 1 procent respectievelijk 3 procent van de omvangsbasis. Deze maxima gelden voor het getrouwe beeld en de rechtmatigheid gezamenlijk. Voor fouten en onzekerheden is de goedkeuringstolerantie op verschillende percentages bepaald, omdat een fout in de jaarrekening aanwijsbaar niet correct is, terwijl een onzekerheid in de controle betekent dat de accountant niet kan controleren of iets correct is of niet. Een rapporteringstolerantie is het bedrag dat voortvloeit uit een goedkeuringstolerantie en dient als tolerantie voor rapportage in het verslag van bevindingen. Van belang is om de goedkeuringstolerantie en de rapporteringstolerantie goed te onderscheiden. De goedkeuringstolerantie is het kwantitatieve criterium voor het al dan niet verstrekken van een goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening als geheel. De rapporteringstolerantie is het kwantitatieve criterium voor het al dan niet rapporteren door de accountant van bevindingen in het verslag van bevindingen. De accountantscontrole richt zich op de jaarrekening. Bij de aanbesteding van de accountantscontrole moeten de te hanteren goedkeuringstoleranties en rapporteringstoleranties worden opgenomen in het programma van eisen.

Naast de controle op de jaarrekening heeft de Directeur op grond van het derde lid de mogelijkheid om de accountant aanvullende opdrachten te verstrekken. Dit kunnen opdrachten zijn naar aanleiding van de bevindingen bij de jaarrekeningcontrole maar ook zelfstandige opdrachten zoals het laten controleren van een door de Directeur vastgestelde verordening op financiële en/of overige rechtmatigheid.

Bij de Randstedelijke Rekenkamer zal het bedrag dat is gemoeid met de accountantscontrole van de jaarrekening waarschijnlijk niet zo hoog zijn, dat de accountantscontrole Europees moet worden aanbesteed. Indien dit wel het geval is, dan zijn het bij Europese aanbesteding de selectiecriteria en bijbehorende wegingsfactoren, die uiteindelijk de selectie van de accountant voor de controle van jaarrekening bepalen.

Artikel 3. Informatieverstrekking door de Directeur

De Directeur is verantwoordelijk voor de samenstelling van de jaarrekening en het jaarverslag. Artikel 3 van de verordening regelt de verplichtingen van de Directeur voor de verstrekking van de achterliggende informatie aan de accountant.

Voor de controle van de jaarrekening doet de accountant onderzoek naar de achterliggende bescheiden. Het tweede lid draagt aan de Directeur op deze achterliggende bescheiden goed toegankelijk ter inzage aan de accountant beschikbaar te stellen.

Het derde lid verplicht de Directeur een verklaring af te geven aan de accountant, waarin de Directeur verklaart geen informatie die van belang is voor de beoordeling van de jaarrekening, te hebben achtergehouden. De verklaring wordt ook wel een Letter Of Representation (LOR) genoemd. Hoewel het een algemeen gebruik is, is het geen wettelijke verplichting, dat de Directeur een dergelijke verklaring verstrekt.

In het vierde lid wordt een uiterlijke datum aan de Directeur gesteld voor de overlegging van de gecontroleerde jaarrekening aan Provinciale Staten. De jaarrekening moet namelijk binnen twee weken na vaststelling, maar in elk geval voor 15 juli worden toegezonden aan Binnenlandse Zaken (artikel 204 PW). Voor deze datum, 15 juli, moet de jaarrekening door de Directeur zijn behandeld en moet de jaarrekening wel of niet zijn vastgesteld. De accountant verzendt de accountantsverklaring en het verslag van bevindingen rechtstreeks aan de Directeur.

Artikel 4. Uitvoering controle

Artikel 4 van de verordening regelt de bevoegdheidsverdeling tussen de accountant en de Directeur ten aanzien van de inrichting van de accountantscontrole. De accountant is leidend ten aanzien van de inrichting van de accountantscontrole. Hij mag zelfs onaangekondigd controles uitvoeren. De Directeur is hierin volgend. Wel moet er ter bevordering van een soepele accountantscontrole periodiek overleg worden gevoerd tussen de accountant en de verschillende vertegenwoordigers van de Randstedelijke Rekenkamer. Ook is uitwisseling van informatie gewenst over specifieke aandachtsgebieden bij de accountantscontrole.

Artikel 5. Toegang tot informatie

In het vorige artikel is opgenomen dat de accountant leidend is voor wat betreft de inrichting van de accountantscontrole. Om een goede controle uit te kunnen voeren moet hij echter ook onbelemmerd onderzoek kunnen doen. Artikel 5 van de verordening kent de bevoegdheid om onbelemmerd onderzoek te doen toe aan de accountant. Het artikel legt aan de Directeur de zorgplicht op om er voor te zorgen, dat de accountant een onbelemmerde toegang heeft tot alle burelen van de Randstedelijke Rekenkamer en de medewerkers van de Randstedelijke Rekenkamer volledig meewerken aan de accountantscontrole.

Artikel 6. Overige controles en opdrachten

Naast de controle van de jaarrekening zijn er meer werkzaamheden binnen de Randstedelijke Rekenkamer die de inzet van een accountant (kunnen) vereisen. De aanwijzing van de accountant voor dit soort accountantscontroles is een bevoegdheid van de Directeur. Ook kan de Directeur besluiten om advieswerkzaamheden over de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid uit te besteden aan een accountant.

Artikel 7. Rapportering

Het derde en vierde lid van artikel 217 van de Provinciewet regelen de rapportering en de inhoud daarvan van de accountant aan de Directeur. De Directeur kan in haar programma van eisen bij de aanbesteding aanvullende inhoudelijke eisen stellen, maar ook aanvullende rapporteringen van de accountant (artikel 2, lid 3) van deze verordening). Artikel 7 regelt aanvullende zaken aangaande de rapportering op grond van de door de accountant uitgevoerde controles. Zaken die dan natuurlijk wel in het programma van eisen bij de aanbesteding moeten worden geregeld.

Het tweede lid van artikel 7 regelt, dat het management een rapportage krijgt van de door de accountant uitgevoerde (deel)controles. In deze rapportage worden kleine afwijkingen en tekortkomingen die niet leiden tot het niet afgeven van een goedkeurende verklaring en niet van bestuurlijk belang zijn, aan het management meegedeeld. Het gaat hierbij om bijvoorbeeld opmerkingen over (kleine) rubriceringfouten en (kleine) onvolkomenheden in de administratieve organisatie, welke eenvoudig in onderling overleg met het management kunnen worden opgelost. Het management kan op grond van de rapportage actie ondernemen voor herstel van de afwijkingen en onvolkomenheden.

Artikel 8. Managementletter

Jaarlijks stelt de accountant een managementletter op. Hierin wordt ingegaan op de vraag in hoeverre processen en risico's binnen de Randstedelijke Rekenkamer op een adequate wijze beheersbaar zijn of wordt een oordeel gegeven over de wijze waarop tot een adequate beheersing gekomen gaat worden. Van de managementletter wordt een bestuursamenvatting gemaakt met de directie van de Rekenkamer wordt besproken in aanwezigheid van de accountant

Artikel 9. Inwerkingtreding

De verordening 217 van de Provinciewet moet binnen twee weken na vaststelling door de Directeur naar het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties worden verzonden (artikel 218 Provinciewet).